

Nro. 17.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből Pénteken Februarius 26-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Morva Országának fő városában *Brünnben* egy
olly fő rendű asszonyságokból való Társaság
állott fel a' jó és hasznos dolgoknak elő mozdítá-
sokra, mint a' millyen ennekelötte néhány esz-
tendővel itt Bécsben kezdődött a' leg nevezete-
sebb Hertzegi és Grófi familiákból való dámák
közt, a' melly jeles Társaságnak már is sok
hasznát tapasztalta ezen Csász. lakó rezidentia.
Ertésére esvén tehát Eő Csász. és Apost. Királyi
Felségének, hogy a' Brünni fő rendű Asszonysá-
gok a' Bétsi Dámáknak ezen jeles példájokat kö-
vetői akarván hasonló institutumot állítottak fel
magok közt, a' Morva Országi Kormányozónak
Lazanky Grófnak parantsólni méltóztatott,

hogy azon jöltévő társaságnak az Eő Felsége jó tettését, 's feltételekkel való tellyes megelegetését jelentse ki.

Frantzia Birodalom.

Arról a' Concordatáról, mellyről a' Magyar Kurirnak 13 és 14-ik darabjaiban mi is emlékezetet tettünk, illy jegyzést olvasunk egy Nemet Országi tudós pennával írt Zsurnálban: Ez a' Római Sz. Szék és Frantzia Ország közt meg határozott Concordata, a' maga némében harmadik. Az első Concordatát *I. Ferentz* Fr. Király és *X. Leo* Pápa 1515-ik esztendőben, Decemb. 14-ik napján állították fel, mellynek ereje által a' Frantzia Királyok just nyertének arra, hogy minden meg üresült fő papi hivatalokat, minden előre való választás nélkül, tettése szerént ki osztogathassák, a' Pápa pedig kötelez volt azokat hivataljokban meg erősíteni, 's arról bullát adni. Ez a' Concordata egészen a' Fr. revolutióig tartott. Ennek a' zűrzavaros időnek elmúlása után, kilentz esztendővel ennekölte egy új Concordata állott fel *Napoleon* Császár és *VII Pius* Pápa közt, melly az elsőbnél is szorosabb határok közzé tette a' Pápa jussát, mindazáltal a' Frantzia Országi Katolikusoknak egyházi dolgát, bizonyos meg határozással helyre állította. De ez ellen is sok nehézségek támadtak a' Kat. A. Sz. Egyházban, a' mellyek a' múlt hólnapban a' Párisban készült harmadik Concordata által egészen elbárártattak.

(Ennek a' Concordatanak pontjait, ha élünk, a' jövő posta napon a' Kurir tisztelt olvasóival közölni fogjuk.)

A' Frantzia Megtartó Tanáts Végzésének (Senatus Consultumának) végezete.

IX-ik Titulus.

A' Császárné felkenettetéséről és meg koronáztatásáról.

A' Korona Hertzegnek a' Római Királynak édes anyját a' Császárnét fel lehet kenni és meg is koronázni. Ez a' fő jus közönséges levelek által engedődik meg a' Császárnénak, a' melly levelek forma szerént fognak közönségesekké tétetni, 's ezen felül a' Tanátshoz intéztetni, 's annak jegyző könyvébe bé iktatni. Ez a' koronázás a' B. Sz. Mária templomában, vagy akár melly más templomban, melly a' közönséges levelekben ki fog hirdettetni, megyen véghez.

X-ik Titulus

A' Korona Hertzegnek, a' Római Királynak fel kenettetéséről és meg koronáztatásáról.

A' Korona Hertzeg a' Római Királyt, mint a' Birodalom örökösit a' Császár életében is fel lehet kenni, és meg is koronázni. Ez a' tzeremónia tsak a' közönséges levelek által mehet végbe, azon formában, mellyel a' Császárné meg koronáztatása végbe megyen. A' Korona hertzeg fel kenettetése és meg koronáztatása a' Tanáts végzései, a' törvények, rendlések, Statutumok, és minden Császártól kiadatott, vagy az ő nevében kikészítettett akták által meg határozottatott, az ő uralkodása idejének kijelentésén kívül még a' Korona Hertzeg, a' Római Király koronáztatásának esztendeje is. — A' megtartó Tanátsnak jelenvaló meg határozását, egy különös jelentés által Eő Csász. Kir. Felségének eleibe kell terjeszteni.

Cambaceres.

Az a' jelentés, mellyet Gróf *Pastoret* azon különös *Commissio* nevében tett vala, melly az itt le írt *Senatus Consultum*nak meg vizsgálására, Febr. 2-ik napján a' Tanátsból ki nevezetett, tett vala, következendőképpen vólt:

Tanátsos Férjfiak! A' fundamentomos törvények az Ország kezessége, és a' Kir. Széknek öröksége annak első törvénye. E' nélkül a' Monarkia fel nem állhat. A' korona örökségében meg határozott jó rend, a' Status körmányozásában, a' jellemző védelmező uralkodó hatalomról a' népet bizonyossá teszi, és azok közt az eszközök közt, a' mellyekkel a' törvénytévő hatalom élhet, azok leg jobbak, a' mellyeket az idő meg vizgált, 's jóvá hagyott.

Uraim! ily tulajdonságokkal bír az a' Tanáts végzése, melly Kigyelmeteknek eleikbe terjesztett. Ennek első tikkelyében, a' Tsászárnéra a' tütorság alatt lévő Tsászár édes anyjára bízatik a' regenség fiára való gondviseléselegyött. Húsz Fr. Királynénál többen vóltak regensek, és ez a' szokás éppen olly régi, mint a' mi Monarkiánk, e' még az 5-dik században kezdődött, és a' 6-ik századtól fogva, sok ifjú királyokat látunk anyjaiknak tütorságok alatt. Királyainknak 2-ik dynastiája (uralkodó familiája) elegendő példát mutat erről, még többet a' 3-ik. *Aline* Királyné férje *VII. Lajos* Király uralkodása alatt, és *Filip Augustus* fia alatt, kéttzer vólt regens. Hasonlóképen *Blanka* Királyné férje *VIII. Lajos*, és fia *IX. Lajos* uralkodások alatt.

Lengyel Ország.

A' Szakszoniai Fels. Királynak azon buzdi-

tó hirdetménye, melyet mint Warsóviai Hertzeg azon Hertzegségbeli lakosokhoz intézett e' folyó Februárius első napján, eképpen adatik elő a' Warsaui újság leveleknek egyik tóldalékjában:

Lengyelek! Az időnek az a' pontja, mellyben a' ti lakhelyeiteket az ellenség fenyegeti, épen olyan, mellyben a' nemzetnek a' hazával szorosabban öszve kell köttetni. Lengyelek! a' ti őseitek és Ti is mindenkor 's minden veszedelmekben dítseretes próbáit mutattátok vitézi bátorságtoknak, és az ellenkező környűlállásokban való álhatatosságtoknak. Ezek a' fő virtusok, mellyek a' Lengyel nemzetnek megkülömböztető tüzimerei, a' jelenvaló történetekben új fényben fognak ékeskedni. Az én atyai szíves érzékenységem, és a' ti bátorságtokról való gondoskodásom minden szempillantatban meg fognak ennek a' ti virtusaitoknak felelni, és azon nagy héróshoz való bizodalmatok, a' ki a' ti nemzeti lételteket tinéktek vissza adta, titeket gyámolítani és el hagyni nem fog.

Ne gondoljátok, hogy a' ti ellenségték a' ti hazátok szentséges földjére büntetetlenül lépni fog; a' mi szövetségeseinknek hadi seregeik, a' Szászok, a' ti atyátokfiai azon vitézi bátorsággal fognak érettetek hadakozni, mellynek szemmel látott tanúi vóltatok. A' ti vitéz seregeitek ismét előbre nyomólnak, és azokat az ellenséges tsoportokat, a' kik a' ti őseiteknek vitézségeket sokszor tapasztalták, félelembé ejteni. A' Hazáért való verekedésekben nem héjába omlott ki a' mi vitézeinknek vérek, az ő emlékezetek örökké fenn fog maradni; az ő gyermekei és attyokfiai

mindenkor kedvesek lesznek előttünk; az ő nevek a' szabadság felállítóinak, és a' Haza meg szabadítóinak nevek közzé fog számlálni. Azokat a' mély sebeket, mellyek az utolsó táborozásban az ellenségen ejtettek, nem sokára meg látja e' világ, a' győzedelem lelkét vissza fogja a' tavasz hozni, és a' ti szíveteiket kellenetes reménységgel tölti bé."

Lengyelek! Mutassátok magatokat magatokhoz méltóknak lenni, köztőtessétek meg a' ti erőlködéséket a' ti igasságos és szentséges ügyeteknek védelmezésében, a' mellyért ti magatokat öszve kaptosoltátok, maradjatok meg álhatalosan abban a' meg tántoríthatatlan bizodalomban, hogy ti ezen szentséges és igasságos ügyet, az isteni gondviselés segedelme által győzedelemmel fogjátok szemlélni. Az én érettetek való törekedésem és iparkodásom meg nem fog szűnni. — *Költ. Drézdában, Jan. 21-ik napján, 1813-ik esztendőben. Iridrik August Király — Status Titoknok St. Breza.*

A' Warsaui közönséges újság leveleknek 6-ik Februáriusi darabja következő dolgot foglal magában: A' Warsaui osztálynak Préfectusa, úgymond, ezen anya és fő város polgárihoz és lakosihoz következő hirdetményt intézett:

Polgárok! Mivel a' jelenvaló meg változott időpontjában ezen városnak kormányozását, a' Ministerek Tanácsának innen lett elmenetelek után, én vállaltam magamra, az itt lévő polgároknak és lakosoknak tudokra adom, hogy azon meg egyezés dolgában, mellynek ereje mellett ezek a' fő városnak sorsa az Austriai segítő se-

regeknek vezére még most is alkudozik. Arra való nézve kívánom tudtokra adni, és mivel közöttetek maradok, arra serkentelek titeket, hogy a' közönséges rendet, és a' köz tsendességet tartsátok fenn.

Egyszersmind arra kérem a' polgári Előjárókat, és a' Policia előjáró urait, hogy számos nemzeti gárdistákat gyűjtsenek öszve, 's ezek által őriztessék a' tömlőtzőket, a' kormányházakat, egy szóval igyekezzenek a' köz tsendességet fenn tartani. A' mi engemet illet, meg nem szűnök, azon esetben, ha hadi seregek jönnek ide bé, köztetek a' köz tsendességre vigyázni, csak azt kívánom tőletek, hogy egyetértsetek, jó békeségben éljete, a' köztetek maradótisztviselőket meg betsüljétek, a' közönséges rendnek és tsendességnek meg háborítására semmi okot ne adjatok, mellyet a' más résztől is várhattok. És én, mint hivatálsbeli személy és polgár bizonyosokká teszek titeket, hogy mi egyedül ezen magunk viselete által könnyebbíthettyük meg sorunkat, 's ez által viselhettyük el a' reánk következhető nyomorúságot. — *Költ Warsauban Febr. 5-ik napján, 1813 eszt. — Szymanowszky.*

Hadi Történetek és Környüállások.

A' Berliini közönséges és magános tudósítások szerént, két Frantzia osztály sereg gyülekezik öszve az Odera jobb partyán, mellynek egyike a' Prussziai Pomeraniában Kolbert és Stettin közt száll táborba, a' másik pedig a' Wártha folyóvíz mellett fog vigyázni. Ehez a' második osztály sereghez, mellynek vezérlése *St. Cyr* Frantzia Marsalra van bízotva, sok hadi seregek

gyűlnek. A' requisitióban vetetett számos lovak, szekerek, 's több e'féle hadi készülétek azt jelentik, hogy igen fontos dolog legyen munkában. — A' Stettinbe marsirozott truppok nagy félelemben ejtették azokat a' Kozákokat, a' kik a' Brandenburgiai Vál. Fejedelemségnek egyik tartományába új Marchiába bé tsapván, abban sok prédálást vittek végbe, és hogy a' nagy ármádiától el ne szakasztassanak, magokat visszavonták.

Ezek a' Berlini közönséges levelkek egy olly plánumról is tesznek emlékezetet, mellynek, ha tökéletességre mehet, sok hasznát veszik a' szövetséges ármádiák a' jövő nyári táborozásban. Ez a' planum abból áll, hogy mivel a' Lengyel Országi parasztok természet szerint jó lovasok, és a' lántsával is jól tudnak bánni, azokból egynéhány ezer főből álló Lengyel Kozák sereget kell fel állítani, a' melly seregek mindenkor a' nagy ármádia előtt járjanak 's vigyázzanak. Még a' múlt nyáron volt erről a' plánumról emlékezet, és a' Fr. Császár eleibe is terjesztetett; de mivel az illy szabad seregek sok tsintalanságot szoktak végbe vinni, és leginkább predálásból élnek, mint az Orosz Kozákok is, következésképen nagyon sanyargattják a' föld népét, nem tsak az ellenséges földön, hanem még hazájokban is, akkor semmi hely nem adatott ennek a' planumnak. Most pedig, a' mint a' közönséges újság levelek tartják, 20 ezer főből álló Lengyel Kozák sereg állítatik fel a' Frantzia Császár meg egyezésével a' Warsaui Hertzogségben.

A' Breslani újság leveleknek 17-ik Februariusi darabja szerint Kalisch városa mellett meg lehetős verekedés esett a' két hadakozó Hatalmasságoknak hadi seregeik közt, a' midőn egynéhány házak meg is égtek azon városban, Azólta a' Sléziai határ széleken is sok Kozákok mutogattyák magokat.

A' Königsbergi újság leveleknek 11-ik Februáriusi darabja azt tartya, hogy a' *Pillau* várat és erősséget, mellyben 1200 főből álló Frantzia katonaság hagyatott őrizeten, az Orosz Cs. hadi seregek Febráarius 8-dik napján el foglalták.

Pillau napkeleti Prussziának Frischhafen (Sinus Venedicus, vel lacus Clilipenus) és napkeleti tenger (mare balticum) közt fekvő városa és hasznos kikötőhelye, 1722-ik esztendőitől fogva hollandiai módon építettett szép város és erősség, a' hol szüntelen sok tengeri kereskedők és utasok találtak. Az a' fél sziget, mellyen *Pillau* építettett, szép fekvésére, és szép termékeny földére nézve *Prussziai Paraditsomnak* nevezetik. Ebbe a' városba, a' mult 1812-ik esztendő Május hólnapjában, ne hogy azt az Anglusok el foglallyák, 's akadályoztatására legyenek a' Fr. egyesült nagy ármádiának, Fr. katonaság szállítatott bé.

Königsbergnek, Elbingnek, sőt az egész napkeleti Prussziának az Orosz Csász. hadi seregek által lett elfoglaltatása után, Orosz Generál Major Gróf *Sievers*, a' közelebb múlt Januárius hólnap végén, minden Königsbergben lévő hadi néppel, ártillériával, 's egyéb ostromló készütle-

tekkel Pillaunak elfoglalására küldetett, a' ki oda való érkezése után azon várost és erősséget körül vétette, azt a' benn volt katona őrizet Com-mendánsától *Castella* Fr. Generáltól felkérte, a' ki érezvén azon erősségnek védelmezésére való tehetetlenségét, annak általadásában meg egyezett. Febr. 8-ik napján, reggeli 8 órakor a' megegyezés szerént, a' kormánya alatt lévő Fr. katonákkal, oldal 's más fegyverét, bagá-zsiáját meg tartván, abból, és az egész *Curisch Nehrungból* (*Peninsula Curoensis*) kiköltözött, és magát arra kötelezte, hogy a' Rénus vízén által fog menni. Febr. 9-ik napján az ott volt Orosz hadi seregek Königsbergbe vissza mentek, és a' Pillai vár őrizetére az abban volt Prusszus hadi népet hagyták.

Az Oroszok ellen hadakozó Prussziai Kir. osztály seregnek fő vezére, G. Lajtnant *York* t. i. az, a' ki a' napkeleti Prussziába bényomúlt Orosz vezérekkel capitálatióra lépett, 's a' Frantzia Ármádiától, kéntelenségből é, a' mint ő maga mon-dotta, vagy más okra nézve egészen el vált, a' Königsbergi újság leveleknek 27-ik Jannáriusi darabjába illetén kinyilatkoztatást iktattatott bé maga felől: „A' Berlini újság leveleknek 19-dik Januáriusi darabjában azt olvasom, hogy *Natzmer* Fő Strázsamester és Adjutáns, *Kleist* Generál Majornak parantsolatot hozott volna az eránt, hogy a' Prussziában lévő Prussziai hadi seregeknek fő kommandirozása töllem vétetőjőn el, és adattassék *Kleist* Generál Majornak. De mivel *Natzmer* Fő Strázsamester Úr, sem *Kleist* Gen. Major Úrhoz, sem hozzám nem jött: arra

való nézve, a' múlt Decemb. 20-ik napján költ kabinetbéli parantsolat szerént, én ennekutánna is folytatni fogom az én vezéri hivatalomat, és mivel a' Prussziai Statusokban most lévő újság levelek nem hivatal szerént valók, és mivel egy Generál sem veszen újság levelek által a' Királytól parantsolatot, én a' Berliini újságoknak engedelmeskedni nem tartozok:

Orosz Birodalom.

Gyakorta említettük, hogy a' Frantzia és Orosz Birodalomokban a' jövő nyáron leendő táborozás végett felette nagy hadi készületek tettetnek. Az Orosz Birodalombéli tartományokban, nevezetessen pedig a' *Volhyniai*, *Podoliai*, és *Ukrajnai* helytartóságokban, minden 500 fegyverfogható emberek között Aprilis hó nap végezetéig 8 rekrutát kell kiállítani, úgymint Januárinsban kettőt, Februáriusban kettőt, Mártziusban kettőt, és Aprilisben is kettőt. — Ennekfelette *Luchban*, *Dubnoban*, és *Ostrogban* (ezek a' városok a' fent nevezett tartományokban fekszenek, nevetessen *Luch*, vagy *Luchka* és *Ostrag* *Volhynia* felső részében; *Dubno* pedig annak alsó részében), magazinumok állítanak fel, a'melyekbe azon helytartóságoknak lakosi sok kéttzer sült pogásit, lisztet, abrakot, és pálinkát adni kötelesek lesznek.

Leg újabb újságok.

Breslau Febr. 21 dikén. A' hozzánk érkezett tudósítások, melyek az újabb történetek felől az ármádától hozzánk jöttek, ezeket foglalják magokban: —

„Az Olasz Vice-Király, a' ki a' fő hadi szállással *Posenben* mind ez ideig meg maradt

vala, ezen fekvését az Admirális *Tsitsagow* előre nyomuló armádája miatt e' hólnap 11-ikén elhagyni kénytelenítettett. Úgy látszik, hogy az alatt, míg a' seregek magokat az Oderai Frankofurtum felé vissza vonták, néhány heves verekedések történtek, de a' mellyek felől még nem vettünk tudósításokat. A' Vice Király fő hadi szállása 18 ikba Frankofurtumba érkezett.

„A' 7-ik armáda is, a' melly és a' Vice Király armádája között, a' Kutusow nagy armádája elő nyomult vala, Kalisch körül hasonló képen heves verekedéseket kénytelenítettett kiállani, mellyekben feles foglyokból álló kárt vett. A' sereg megmaradott része Glogauhoz vonta vissza magát. Az 5-dik armáda (a' Lengyel armáda) eszébe vevén, hogy egy számos Orosz sereg feléje nyomul, Petrikau mellől Csen-tochau felé vonta el magát.

„A' Berliini levelek, mellyek 18 dikban indultak, és rendkívül való alkalmatosság által érkeztek meg ide (Breszlauba), arról tesznek emlékeztet, hogy az Orosz armáda jobb szárnyának előljáró seregei, Frankofurtum, Lebus, és Göritz között, három helyeken által jöttek az Oderán, egy más előljáró csapat pedig észak felől Wrietzenen által közelített Berlin felé, és Werneuchenig érkezett volt (Berlintől 3 óra távolságra.) A' Castigliónei Hertzeg (M. Augereau) a' Berliini őrző seregnek néhány ezer emberekből álló tsapatjával eleibe ment ezen Orosz seregeknek, és még 18-dikban reggel verekedéshez volt reménség. Berlinből Magdeburg felé hordták a' katona készületeket. Slézia felé még nem nyomult jobban előre az Orosz armáda.